

Bibliografie

1. Bertschi-Kaufmann, Andrea, Lesekompetenz. Leseleistung. Leseförderung. Grundlagen. Modelle und Materialien, Klett und Barmher Verlag Zug, 2011.
2. Funk, Hermann, Sprachtraining für Fachunterricht und Beruf, Fachtexte knacken – mit Fachtexten arbeiten Klett und Barmher Verlag Zug, 2011.
3. Buhlmann, R., Fearn, A., Wirtschaftsdeutsch von A-Z, Langenscheidt, 1999.
4. Buhlmann, R., Fearn, A., Technisches Deutsch für Ausbildung und Beruf, Europa-Lehrmittel, 2013.
5. PISA <http://www.oecd.org/berlin/themen/pisa-internationaleschulleistungsstudiederoced.htm>

SPECIFICUL TEXTELOR DE SPECIALITATE. COMPREHENSIUNEA ȘI COMPREHENSIBILITATEA

*BARBAROȘ Ninel, lector superior,
DENISOV Emilia, dr., conf. univ.*

Rezumat

In this article I approached the comprehension and comprehensibility are specialized texts as reference texts in the classification by level of complexity. I wanted to analyze these concepts to determine

Pentru a înțelege mai bine conceptul de text de specialitate, am recurs la metoda analizei, cercetînd, pe de o parte, noțiunea de text și, pe de altă parte, cea de specialitate. Inițial textul era considerat un document scris, asociat cu o operă anumită.

În contextul teoriei literaturii și a disciplinelor aferente, textul e conceput ca o unitate comunicativă, de dimensiuni variabile. Pornind în cercetările lui de la etimologia cuvîntului text, care provine de la latinescul textus, ceea ce înseamnă țesătură, Cornea [31] asociază textul, la nivel lingvistic, cu un complex frastic superior, realizat prin coeziune (adică conexiuni gramaticale) și prin coerență (conexiuni logico-semantică).

În ce privește textul de specialitate, el comportă anumite caractere specifice, evidențiate bine în definiția lui Selmann [37, p. 324]: economie verbală, valabilitate și precizie.

Lectura textelor de specialitate presupune, în primul rând, comprehensiune, care respectiv contribuie la însușirea și memorizarea logică a conținuturilor de specialitate, precum și la interpretarea lor. Așadar, putem învăța, memora și aplica numai informațiile pe care inițial le-am înțeles.

Textele de specialitate au rolul de mediere și transmitere a conținuturilor cognitive. Însă prezentarea conținutului poate fi mai mult sau mai puțin accesibilă pentru studenți. Această trăsătură a textului e numită comprehensibilitate. În literatura de specialitate lingvistică, psihologică și psiho-lingvistică comprehensibilitatea textului e una din cele mai importante condiții pentru a dezvolta lectura comprehensivă și memoria logică și pentru a stimula producția textuală. Comprehensibilitatea textului e în relația directă cu comprehensiunea lui.

În ultimii ani constatarea nivelului de comprehensibilitate a textului de specialitate a devenit o necesitate stringentă, fiind tratată de mai multe curente și școli pedagogice:

Școala de la Stockholm [Inge Laveau, p. 39] a dezvoltat o metodă nouă de măsurare a gradului de complexitate a textului prin așa numitul „**indice de lezibilitate**“. Conceptul de **lezibilitate** e analizat mai mult sub aspect lingval și nicidecum cognitiv sau formal, fiind în mare măsură neglijat conținutul și mijloacele topografice. Factorii cei mai principali care influențează gradul de complexitate al textului sunt:

- propoziții lungi (sunt mai complicate și mai puțin lizibile);
- cantitatea de cuvinte din propoziții;
- cuvintele care conțin mai mult de 6 litere (cuvintele lungi conferă textului un grad de complexitate mult mai înalt).

Formula indecelui de lezibilitate poate fi simplificată în felul următor: lungimea propozițiilor + cuvinte lungi = IL.

- De exemplu: un text conține 200 cuvinte –a;
- el constă din 12 propoziții – b;
- cantitatea cuvintelor lungi e de 44 –c.

Acest text cu indicele mediu de 38,7 este potrivit scării de lizibilitate un text ușor, aproape mediu. Așadar profesorul poate prin intermediul acestei scări să calculeze indicele de lezibilitate, determinând nemijlocit accesibilitatea textelor.

Conform formulei menționate a fost elaborat termometrul IL [6, p. 40], pentru cele patru tipuri diferite de texte:

Figura Termometrul IL

	20	
texte foarte simple	25	
	30	literatură pentru copii și tineret
texte simple	35	
	40	literatură artistică
texte medii	45	
	50	literatură faptică (factuală)
texte complicate	55	
	60	literatură de specialitate
texte foarte complicate	65	
	70	

Dacă e să vorbim la general, comprehensibilitatea textului se axează pe indici numărabili ai textului, cum ar fi cantitatea de cuvinte și propoziții. Comprehensibilitatea se limitează la trăsăturile lexicale și sintactice. Avantajul acestei formule de lezibilitate rezidă în simplitatea întrebuirii ei. De aici rezultă că cuvintele scurte și propozițiile simple determină lezibilitatea textului. Problema esențială a formulei lezibilității, constă în aceea că înțelegerea textului se determină fără a lua în considerație cititorul sau grupul de cititori. După Groeben [2, p. 42], această formulă se mărginește numai la aspectul stilistic și neglijează dimensiunile cognitive ale conținutului. Structura semantică și organizarea conținutului nu sunt

luate în seamă. Mulți cercetători consideră această viziune prea simplistă, fiindcă nu acceptă texte didactice cu conținuturi mai complicate.

Groebe abordează această problemă teoretico-deductiv, denumind patru dimensiuni fundamentale de comprehensiune textuală. În viziunea lui comprehensibilitatea textului e o metodă de mediere a informațiilor dintre text și cititor. Cele patru dimensiuni sunt sintetizate în felul următor:

- simplitate gramatical-stilistică, această dimensiune derivă din principii psiho-lingvistice și nu în ultimul rând din transformări gramaticale, trăsăturile esențiale sunt: părți de propoziții scurte, verbe active, formulări activ pozitive, lipsa nominalizării;

- redundanța semantică, această dimensiune se bazează pe modele informațional-teoretice pentru densitatea semantică, trăsăturile esențiale sunt lipsa de abateri, de sinonimie, de repetiții a părților de propoziție cu o pondere mai mare;

- structurare cognitivă, această dimensiune se referă la gândire lineară, evidențierea noțiunilor importante, rezumarea, prelucrarea diferențelor și asemănarilor conceptuale;

- conflict conceptual, această dimensiune derivă din teoria curiozității a lui Berlyne, trăsăturile ei de bază sunt, prezentarea problemelor cu posibilitățile de rezolvare alternativă, transmiterea unor conținuturi noi și surprinzătoare, introducerea în întrebări și concepte incongruente.

Trebuie de selectat numai acele texte care ar contribui la realizarea scopurilor de predare- învățare în domeniul receptiv. Așadar trebuie să știm de la bun început ce intenționăm să facem cu un text. Studenții trebuie să înțeleagă textul în baza cunoștințelor anterioare. Textul trebuie să dispună de o structură clară și de economie lingvistică. Textul trebuie să corespundă autentic speciei pe care o reprezintă. Comprehensiunea unui text nu este condiționată categoric de un limbaj simplu. Ea depinde mult mai mult cât de semnificativ autorul utilizează procedeele de structură textuală, cum

ar fi respectarea planului și a consecutivității, cu alte cuvinte, mijloace care trezesc interes pentru lectură.

Langer [4, p. 43] abordează această problemă din punct de vedere inductiv, stabilind următorii factori, care determină gradul de comprehensibilitate a textului de specialitate:

- simplitate lingvistică: această dimensiune se referă mai mult la formulările, apreciază rezultatele analizei morfo-sintactice; se caracterizează prin: *prezentere simplă, propoziții scurte, selectarea potrivită a cuvintelor*;

- consecutivitate: se referă la organizarea internă și externă a textului, enunțurile nu sunt pur și simplu unul lângă altul, ci se intercalează într-un sistem integrat. Din perspectivă externă construcția textului trebuie să fie evidențiată prin folosirea mijloacelor topografice și tipografice; consecutivitatea internă și externă îi ajută pe studenți să se orienteze bine în text, să sesizeze legături semantice, citind printre rânduri. Această dimensiune se caracterizează prin următoarele trăsături: anticipări (cunoștințe de specialitate), claritate (păstrarea firului roșu), evidență. Sunt folosite mijloace optice pentru a delimita importantul de mai puțin important;

- concizie/pregnanță: textul nu e prea lung, nu conține informații în plus; textul nu e nici prea scurt, deoarece dispune de informații de sprijin suficiente. Fiecare cuvânt în text e necesar, textul corespunde principiului economiei verbale; nu conține repetiții sau formulări modificate;

- stimulanță suplimentară: se caracterizează prin însuflețiri și imbolduri spre noi orizonturi de cunoștințe, dispune de un colorit specific și exprimare profesională.

Groebe [2, p. 42] consideră că sunt foarte multe asemănări între concepția sa de comprehensibilitate textuală și cea a lui Langer. Diferența esențială constă în aceea că după Groeben, cel mai relevant pentru comprehensibilitatea textului e dimensiunea a treia, și anume structurarea cognitivă.

Bibliografie

1. Bertschi-Kaufmann, Andrea, Lesekompetenz. Leseleistung. Leseförderung. Grundlagen. Modelle und Materialien. Klett und Barmher Verlag Zug, 2011.

2. Funk, Hermann, Sprachtraining für Fachunterricht und Beruf. Fachtexte knacken – mit Fachtexten arbeiten Klett und barmler Verlag Zug, 2011.
3. Buhlmann, R., Fearnas, A., Wirtschaftsdeutsch von A-Z, Langenscheidt, 1999.
4. Buhlmann R., Fearnas A., Technisches Deutsch für Ausbildung und Beruf, Europa-Lehrmittel, 2013.
5. PISA <http://www.oecd.org/berlin/themen/pisa-internationaleschulleistungstudiederoecd.htm>
6. Laveau, Inge, Sach- und Fachtexte im Unterricht, Goethe-Institut, 1985.

TRANSITIVITÄT UND INTRANSITIVITÄT DES DEUTSCHEN VERBS UND TYPISCHE FEHLER

CHISELIOV Victor, dr., conf. univ.

Rezumat

Acest articol se concentrează asupra clasificării sintactice pe baza verbelor germane după principiul „Tranzitivitate - intransitivitate” și relevanța acestei clasificări pentru celelalte categorii gramaticale verbale. Bazându-se pe propria sa experiență în predarea gramaticii teoretice și practice a limbii germane, autorul susține ideea că divizarea verbelor în tranzitive și intransitive este punctul „de bază” în explicarea sistemului gramatical a verbului german și oferă o analiză a erorilor tipice cauzate de interpretarea greșită a fenomenului de tranziție.

Zur Behandlung der Einteilung der Verben in transitive und intransitive, also nach dem syntaktischen Kriterium, hat den Autor die langjährige Erfahrung bei der Vermittlung des grammatischen Stoffes im praktischen Deutschunterricht an der Universität bewogen. Dabei muss betont werden, dass der Autor für die Vermittlung des grammatischen Stoffes grundsätzlich das sog. „atomistische“ Prinzip verwendet, dass erstmals die eingehende Erklärung einer grammatischen Erscheinung bzw. Form durch den Lehrenden und des weiteren deren Festigung durch unterschiedliche Übungen voraussetzt. Die Verwendung des „atomistischen“